

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 53 ได้กำหนดให้องค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษามีอำนาจกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ในการผลิตและการพัฒนาครูให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง นักการศึกษาได้มองสังคมไทยในอนาคตว่าผลเมืองต้องมีความสามารถ “มุ่งก้าวมั่น รู้ทันโลก” และก้าวไปสู่ “สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้” โดยให้หนังสือปักจัชสำคัญ คือ กฎ อารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ว่า เป็นผู้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาครูและวิชาชีพ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 52-57 ที่ได้ประมวลสรุปความว่า การมีระบบ มีกระบวนการ มีการพัฒนาครู คณาจารย์บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงนั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาการผลิตครูที่ไม่ได้มาตรฐาน มหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่ในการผลิตครู ได้ทบทวนบทบาทหน้าที่การผลิตครูทั้งกระบวนการ โดยเริ่มจากการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครู การปฏิรูปการเรียนการสอน และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

สำหรับการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษา ได้ประชุมหารือแนวทางปรับหลักสูตรการผลิตครูลดช่วงปี พ.ศ. 2543-2545 ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายให้กำหนดระยะเวลาในการผลิตครูระดับปริญญาตรีเป็น ๕ ปี โดยให้นักศึกษามีเวลาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนที่มีมาตรฐานอย่างน้อย ๑ ปี ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้มีเวลาเรียนเนื้อหาวิชาเอกที่สนใจให้ลึกซึ้งมากขึ้น มีเวลาได้พัฒนาทักษะ การสอนและคุณลักษณะวิชาชีพครูที่ยาวนานมากขึ้น โดยคาดหวังว่าแนวทางนี้จะช่วยผลิตครูที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาด้านคุณภาพของครูได้ส่วนหนึ่ง ดังนั้นสถาบันราชภัฏจึงได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสถาบันราชภัฏ ได้รับอนุมัติ ดังนี้ เพื่อผลิตครูระดับปริญญาตรีสำหรับสอนการศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยมี ปรัชญาเป็นการผลิตครูชั้นวิชาชีพที่มีปรีชาสามารถ (Capability) และมีเป้าหมายในการผลิตครูให้มีลักษณะของครูดี ครูเก่ง คุณดี และคุณเก่ง (สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2546 หน้า 3)

ในส่วนจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาใหม่นี้ มีแนวการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มชุดวิชา ดังนี้ 1) กลุ่มวิชาการศึกษาทั่วไปมุ่งเน้นให้เกิดปรีชาสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การปรับตัวที่มีคุณภาพ หลักสูตร ได้กำหนดให้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบองค์รวม 2) กลุ่มวิชาชีพครุมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นครุตี มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะวิชาชีพครุ มีคุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพ หลักสูตรได้กำหนดให้มีการผสมผสานทฤษฎี และการปฏิบัติ โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงไปสู่ห้องเรียน และสถานศึกษาในสภาพจริงให้มีการบูรณาการทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ชุมชนและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำงานในวิชาชีพร่วมกับเพื่อนร่วมงาน ผู้สอน ครุพี่เลี้ยง นักเรียนผู้ปักทองและชุมชน เพื่อการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง 3) กลุ่มวิชาเฉพาะด้านมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รอบรู้วิทยาการในฐานะที่เป็นผู้สอน ในการเรียนรู้ที่ต้นของสนใจ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการบูรณาการความรู้ที่ได้จากในสาระการเรียนรู้ที่ต้นของสนใจ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมในหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ในสาระการเรียนรู้นี้ ๆ มาปฏิบัติและพัฒนาให้มีความเหมาะสมในสถานการณ์จริง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครุที่ใช้เวลาเรียน 5 ปี นี้ได้มีการกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีสอนเป็นวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ นำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในสภาพจริงทั้งในโรงเรียนและชุมชน โดยคาดหวังว่าจะเป็นแนวทางที่มีผลดีต่อประสิทธิภาพในการสอน และเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนรู้ ให้กับนักศึกษาได้ในส่วนของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น หลักสูตร ได้กำหนดให้เป็นชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในกลุ่มวิชาชีพครุประกอบด้วยชุดวิชา 5 ชุด จำนวนรวม 25 หน่วยกิต ดังนี้ 1) การปฏิบัติงานวิชาชีพครุ 1 จำนวน 3 หน่วยกิต 2) การปฏิบัติงานวิชาชีพครุ 2 หน่วยกิต 3) การปฏิบัติวิชาชีพครุ 3 จำนวน 3 หน่วยกิต ทั้ง 3 ชุดนี้ กำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 135 ชั่วโมง 4) การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 1 จำนวน 8 หน่วยกิต และ 5) การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา 2 จำนวน 8 หน่วยกิต ทั้งสองชุดวิชานี้จะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 360 ชั่วโมง ดังนั้นนักศึกษาที่เข้าเรียนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตนี้ จะมีโอกาสได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ตรงในโรงเรียนจากการเรียนในกลุ่มวิชาชุดต่าง ๆ และในชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา 2546 หน้า 206) โดยเน้นผลลัพธ์ด้านความรู้ ประสบการณ์ คุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพครุ และการดำเนินชีวิตด้วยปัญหา ที่จะเกิดปัญหา คุณลักษณะ คุณธรรมจริยธรรมแห่งวิชาชีพครุ และการดำเนินชีวิตด้วยปัญหา ที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาเป็นสำคัญ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้ 4 ประการคือ 1) การเรียนรู้การบริหารจัดการการศึกษาและการดำเนินกิจการของสถานศึกษา 2) การเรียนรู้ธรรมชาติ การพัฒนาและการแก้ปัญหาของผู้เรียน 3) การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน และ 4) การปฏิบัติการ

สอนในสถานศึกษาเป็นเวลา 1 ปี โดยเน้นการปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระที่เลือก 1-2 กลุ่มสาระ การวิจัยชั้นเรียน การปรับปรุงการสอน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การทำหน้าที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอนภายใต้การดูแลของครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์และมีความเป็นครูเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ถือเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครู เพราะเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่จะช่วยเสริมสร้างนักศึกษาครูให้เป็นผู้มีความรัก และศรัทธาต่ออาชีพครูเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่ทำให้บัณฑิตครูมีทักษะและความพร้อมในการปฏิบัติงานครูมากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีอิทธิพลสำคัญต่อนักศึกษาครูมากกว่าประสบการณ์ทั้งหลายที่นักศึกษาได้รับ หากกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถและการทำงานและการปฏิบัติงานครูของตน ส่งผลให้บัณฑิตครูมีคุณภาพอย่างแท้จริง เป็นที่พึงพอใจแก่หน่วยงานใช้ครุภัณฑ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่สามารถเสริมสร้างคุณภาพของนักศึกษาครูให้มีสุรุณภาพที่ดังนั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่สามารถเสริมสร้างคุณภาพของนักศึกษาครูให้มีสุรุณภาพที่พึงประสงค์ได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้ใช้ครูอย่างจริงจังเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา คือสถานที่ฝึกปฏิบัติ เป็นแหล่งศักยภาพที่จะให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงควบคู่กับการเรียนรู้ภาคทฤษฎีจากมหาวิทยาลัย แต่จากสภาพของโรงเรียน เครื่องข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมาพบว่าโรงเรียนมีความแตกต่าง กันในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ตลอดจนคุณลักษณะของบุคลากร และพบว่าหลายโรงเรียนขาดแคลนครู นักศึกษาช่วยลดภาระงานสอนของครู นอกจากนี้การปฏิบัติตามของครู การให้การนิเทศ แคลนครู นักศึกษาช่วยลดภาระงานสอนของครู นอกเหนือนี้การปฏิบัติตามของครู การให้การนิเทศ แคลนครู นักศึกษาของอาจารย์พี่เลี้ยงยังมีความแตกต่างกัน สิ่งที่ก่อร้ายถึงนี้ล้วนเป็นสิ่งที่มีผล กระทบต่อการเรียนรู้ การพัฒนาคุณลักษณะและคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาครู ทำให้นักศึกษาไม่เกิดคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตรและของผู้ใช้ครู

เมื่อพิจารณาในมุมมองของโรงเรียน พบว่า 1) โรงเรียนเครื่องข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนหนึ่งมองว่า คณครุศาสตร์ไม่ได้เตรียมนักศึกษาให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ การสอน และคุณธรรมจริยธรรมในระดับที่ดีพอ บางโรงเรียนอาจารย์พี่เลี้ยงต้องกลับมาสอน การสอน 2) โรงเรียนเครื่องข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนหนึ่งคาดหวังว่าจะได้เนื้อหาเดิมซ้ำ 2) โรงเรียนเครื่องข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนหนึ่ง บางโรงเรียนอาจารย์พี่เลี้ยงต้องกลับมาสอน การสอน 3) อาจารย์นิเทศ ส่วนหนึ่งมองว่าจะช่วยพัฒนานักศึกษาครูให้มีทักษะการสอนและเป็นครูที่ดีได้ 3) อาจารย์นิเทศ ส่วนหนึ่ง มองว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่ได้รับการนิเทศที่มีคุณภาพจากอาจารย์พี่เลี้ยง โดยอาจารย์พี่เลี้ยงแต่ละคนจะปฏิบัติหรือดูแลมอบหมายงานแตกต่างกัน ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โรงเรียน นักจะประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาสูงกว่าความเป็นจริง รวมทั้งมีความรู้สึก

เห็นในักศึกษา ไม่ต้องการเห็นนักศึกษาไม่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือช่วยเหลือนักศึกษา โดยการใช้หนังสืออุปกรณ์การสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ให้นักศึกษานำไปใช้ ประกอบการฝึกสอน ทำให้เกิดผลลัพธ์ดีต่อนักศึกษา

จากประเด็นปัญหาดังที่ได้นำเสนอขึ้น เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่ามีผู้เกี่ยวข้องดังนี้ คือ ทางคณะกรรมการครุศาสตร์ได้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ทางโรงเรียน ได้แก่ผู้บริหารครู และนักเรียน ชุมชน ได้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และผู้คนในชุมชน ดังนั้นในการแก้ปัญหางานจัดการเป็นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจร สำหรับแนวคิดที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา คือ แนวคิดโรงเรียนร่วม พัฒนาวิชาชีพครูที่ประเทศไทย อบรมนำไปใช้ในการจัดการครุศึกษา เพื่อให้โรงเรียนเครือข่าย การฝึกประสบการณ์วิชาชีพและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนการพัฒนาวิชาชีพครู โดยมีสภาพเพื่อรับรองครุศึกษาแห่งชาติ (National Council for Accreditation of Teacher Education) เป็นผู้ดูแลและพัฒนามาตรฐานในภาพรวม โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพไปสู่การปฏิรูปโรงเรียน โรงเรียนร่วมพัฒนา วิชาชีพครูนี้จะต้องมีการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่ก่อให้เกิดความตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันกำหนดชื่น โดยผ่านกระบวนการวิจัย และนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกัน สถานการณ์จริงหลังจากพัฒนาตามมาตรฐานแล้ว โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูจะมีบทบาทสำคัญ ในการผลิตครูพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและการปฏิรูปโรงเรียน ตลอดจนเป็นหน่วยรักษา มาตรฐานด้านหลักสูตรการเรียนรู้ของนักเรียนและมาตรฐานสถาบัน นอกจากนี้การทำงานร่วมกันของโรงเรียนพัฒนาวิชาชีพครูและอาจารย์จากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันครุศึกษาจะทำให้เกิด พลังในการปรับเปลี่ยนนโยบาย และการดำเนินงานภายใต้สถานบันครุศึกษาจะทำให้เกิดพลังในการปรับเปลี่ยนนโยบาย และการดำเนินงานภายใต้สถานบันการพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียน นักศึกษาครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งหากเป็นไปได้จะเกิดผลต่อการกำหนดนโยบายระดับ เนื่องด้วยแนวคิดโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูจึงได้มีการนำไปปฏิบัติในมลรัฐต่างๆ ทั่วประเทศทั่วโลก

จากแนวคิดโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นแนวคิดที่สอดคล้อง กับสภาพปัญหา เป้าหมายในการผลิตและพัฒนาครูแบบมีส่วนร่วมของสังคมไทย โอกาสในการ นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในบริบทของสังคมไทยมีความเป็นได้สูง เนื่องจากในปัจจุบัน การศึกษาไทยอยู่ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการปฏิรูปการจัดการศึกษาของโรงเรียนและ มหาวิทยาลัยด้วย สำหรับกระบวนการที่ดำเนินการใช้ในการพัฒนาแกนท์มาตรฐาน และพัฒนา โรงเรียนนั้น จากการศึกษาพบว่าเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการ

ดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานปกติ มีการเก็บรวมรวมข้อมูลด้านต่างๆ อป่างเป็นระบบ เชื่อถือได้ nokจากนี้ การพัฒนาโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐานนั้น ต้องมีการดำเนินกิจกรรมช้าๆ ให้เกิดความก้าวหน้าไปเป็นลำดับจนกว่าจะบรรลุเกณฑ์มาตรฐานทุกด้าน และเป็นกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งมี 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนความคิด เพื่อสรุปผล การดำเนินงานและเตรียมวางแผนปฏิบัติการในช่วงต่อไป และกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าไปสู่ เป้าหมายตามลำดับจนกระทั่งบรรลุตามเป้าหมายในการดำเนินงานตามกระบวนการ PAR และ R & D ตั้งแต่ช่วงจะเป็นการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและได้รับประโยชน์ใน ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและชุมชนร่วมกัน

ในปีการศึกษา 2547 ที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีมติโอนนาย แหล่งจดงประมวลสนับสนุนให้คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์ มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูและดำเนินการพัฒนาครูและโรงเรียนในเขตพื้นที่ รับผิดชอบให้มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานที่พัฒนาขึ้นเพื่อรองรับการฝึกประสบการณ์วิชา (PAR) และการวิจัยและพัฒนา (R&D) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิตและพัฒนาครู ระหว่างสถาบันผลิตครูและโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้ครู มหาวิทยาราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็น หน่วยงานหนึ่งที่ได้ดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูตามนโยบายของ สกอ. โรงเรียนเครือข่ายการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวน 2 โรงได้แก่ โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ และ โรงเรียนพระมหาศรีพิพากษาตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2546 กระบวนการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะแรกเป็นการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนพัฒนาวิชาชีพครู มี 2 กิจกรรมสำคัญ คือ การจัดทำร่างเกณฑ์มาตรฐานและการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานระยะที่สองเป็น การพัฒนาครูและโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน มี 2 กิจกรรมสำคัญ คือ การจัดทำแผนพัฒนาครู และโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน การจัดกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียนตามแผนที่ได้กำหนดไว้ และโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน การจัดกิจกรรมพัฒนาครูและโรงเรียนตามแผนที่ได้กำหนดไว้ รูปแบบการการวิจัยทั้งสองระยะนี้ใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAOR) ของเคนมิสและ แมกแทคการ์ท

ผลการวิจัยได้เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมวิชาชีพครูประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 4 ด้าน 7 มาตรฐานย่อย 34 ดัวบ่งซี่ ซึ่งโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 2 โรง มีประเด็นที่ดำเนินการได้ ตามเกณฑ์และไม่ได้ตามเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ประเด็นที่ทำไม่ได้ตามเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการ พัฒนาอย่างต่อเนื่องจนกว่าครูและโรงเรียนมีคุณลักษณะและคุณภาพตามเกณฑ์กลุ่มนี้เพื่อพัฒนา

โรงเรียนในประเด็นที่ยังไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน กิจกรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินการไปแล้ว คือ การอบรมการวิจัยชั้นเรียนแก่ครู ซึ่งครูได้สะท้อนผลจากการอบรมว่าทำให้ตนได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น เข้าใจงาน และมีความมั่นใจที่จะทำวิจัยมากขึ้นผลการศึกษาที่ผ่านมา เสนอแนะให้มีการพัฒนาครูและโรงเรียนอื่น ๆ ให้มีจำนวนเพียงพอที่จะรองรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอีกด้วย (อรุณี สถาบัณภากีกุล และคณะ, 2547, บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ. 2548 คณะกรรมการวิจัย เป็นแนวทางในการดำเนินงาน คณะกรรมการวิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพครู โดยพิจารณาถึงความร่วมมือของโรงเรียน ความสามารถในการพัฒนา และความพร้อมของโรงเรียนเป็นสำคัญ จำนวนโรงเรียนโครงการร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 5 โรงเรียน เป็นทั้งหมด 7 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนล้านสกา ประชาสรรค์ เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูประจำปีการศึกษา 2548

โรงเรียนล้านสกาประชาสรรค์ อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เปิดสอนนักเรียนระดับชั้วขั้นที่ 3 – 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -6) ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตบริการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ห่างจากมหาวิทยาลัยประมาณ 16 กิโลเมตร ได้รับความสนใจจากนักศึกษาและมหาวิทยาลัย ขอใช้เป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเวลาประมาณ 15 ปี และได้รับความร่วมมือจากบุคลากรของโรงเรียนด้วยดีตลอดมา โรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตามลำดับ และในปี 2546 โรงเรียนได้รับคัดเลือกจากสมาคมอันกฤษลานสกา มอบหมายให้โรงเรียนเข้าร่วมโครงการหนึ่ง สำหรับนักเรียนในฝันของรัฐบาล และได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพด้านต่างๆ ตามแผนงานโครงการโรงเรียนในฝันตามแนวคิดโครงการหนึ่งอันกฤษลานนี้ โรงเรียนในฝัน ดังนี้

1. จัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน บนพื้นฐานความเป็นไทยและความเป็นชาติบ้านเมือง เป็นต้นแบบและเป็นพื้นที่เรียนรู้แก่โรงเรียนอื่นๆ

2. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ เป็นระบบเครือข่าย และเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารข้อมูลเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในอนาคต

3. การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนไทย ให้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน
การศึกษาชาติ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก

4. การบริหารจัดการทั้งระบบ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีอิสระในการทำงานอย่าง
คล่องแคล่ว มีการพัฒนาด้านกายภาพอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

5. การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องและชุมชนในท้องถิ่น ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นแหล่งศักดิ์สิทธิ์
และเป็นโรงเรียนสาธิตการฝึกอบรมครูจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ โรงเรียนควร
ระดมความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมใน
การจัดการเรียนการสอนและเพิ่มพูนทักษะการปฏิบัติจริงแก่นักศึกษาเสมอเป็นโรงเรียน
สาธิตของสถาบันนี้ๆ

โรงเรียนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพครูและโรงเรียน ได้วางแผนพัฒนา
โรงเรียนตามแนวคิดการบริหารจัดการ โรงเรียนโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่ง โรงเรียนในฝัน โรงเรียน
ได้ศึกษาและนำแนวคิดและวิธีการพัฒนาครูและ โครงการโรงเรียนหลายๆ แนวคิดมาเป็นยุทธศาสตร์ใน
การพัฒนาโรงเรียน เช่น โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โครงการ
ส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาครูระหว่างการปฏิบัติงาน
(On the job training) และเมื่อได้ศึกษาโครงการ โรงเรียนร่วมพัฒนานิเทศชีพครูของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช เห็นว่าเป็นโครงการที่สอดรับกับแนวคิดการบริหารจัดการ โรงเรียนในฝัน
เป็นโครงการที่เน้นกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กันไป จึงได้ตัดสินใจเข้าร่วม
โครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนานิเทศชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ระยะที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยความเห็นชอบร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อนำมา
มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนานิเทศชีพครูมาเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาโรงเรียน ให้เป็น
สถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมายโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่ง โรงเรียนในฝัน เป็นแหล่งเรียนรู้เป็น
ต้นแบบของโรงเรียนอื่นๆ และเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีมาตรฐานคุณภาพ ของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ต่อไป

ジョทยิวจัย

การพัฒนาโรงเรียนланสกาประชาธิรัตน์ เพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนา
วิชาชีพครู จะทำได้อย่างไร

ปีหมาย

โรงเรียนล้านสกาประชาสรรค์ พัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ
ครุภำพ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีคุณภาพ ครูและโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพผ่านการ
ประเมินเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน

คำถ้ามวิจัย

- บริบทของโรงเรียนล้านสากประชาสรรค์ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนา
วิชาชีพครู เป็นอย่างไร
 - ประเด็นด้วยที่ที่ต้องพัฒนาโรงเรียนไปสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู

๑๖๒

3. แนวทางและกระบวนการพัฒนาโรงเรียนланสกาประชาธิรัตน์ เพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุของโรงเรียนланสกาประชาธิรัตน์ เป็นอย่างไร
 4. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มั่นกวิจัย คณศกร โรงเรียนlanสกาประชาธิรัตน์ ในการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ เป็นอย่างไร
 5. ความก้าวหน้าและผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาโรงเรียนlanสกาประชาธิรัตน์ เข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อสำรวจบริบทของโรงเรียนланานสกาประชาธิรัตน์ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
 - เพื่อศึกษาประเด็นที่จะต้องพัฒนาครุและโรงเรียน ตามตัวบ่งชี้ของเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ของโรงเรียนlananสกาประชาธิรัตน์
 - เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบวนการพัฒนาโรงเรียนlananสกาประชาธิรัตน์ เพื่อเข้าสู่มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
 - เพื่อศึกษานบทบาทของผู้บริหาร นักวิจัย และคณะครุ โรงเรียนlananสกาประชาธิรัตน์ ในการเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
 - เพื่อศึกษาความก้าวหน้า และผลของการพัฒนาโรงเรียนlananสกาประชาธิรัตน์ เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู ที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร ทีมนักวิจัย ครุ และนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนสถานศึกษาสตรีได้รับการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วม พัฒนาวิชาชีพครู ครูและโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพเป็นที่ยอมรับ
2. โรงเรียนและคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนគรมราช ได้อยู่ในความรู้ด้านการพัฒนาโรงเรียนไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู หมายเหตุนักบินทของโรงเรียน
3. โรงเรียน และคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนគรมราช มีบทเรียนและความคิดสะท้อนจากการพัฒนาโรงเรียนสถานศึกษาสตรี ไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วม พัฒนาวิชาชีพครู ที่นำมาใช้ประโยชน์ในการผลิตและพัฒนาครูต่อไป
4. ผู้บริหารและครู ได้รับความรู้และทักษะกระบวนการวิจัย รวมทั้งความรู้ด้าน มาตรฐานวิชาชีพครูจากการพัฒนาโรงเรียนสู่เกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
5. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนគรมราช ได้โรงเรียนฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู สำหรับการฝึกนักศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
6. โรงเรียนสถานศึกษาสตรี และอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช มีประสบการณ์ในการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีเครือข่ายผลิตครู และมีองค์ความรู้สำหรับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
7. โรงเรียน คณะครุศาสตร์ และผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความเข้าใจตรงกัน และทราบหน้าในการดำเนินการและพัฒนากิจกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ร่วมกัน

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาโรงเรียนสถานศึกษาสตรี ให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน ร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนสถานศึกษาสตรี ทุกคน
2. ประเด็นที่ศึกษา จะดำเนินการศึกษาร่วมกับโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนគรมราช

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา จะทำการศึกษาตามโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2548 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2549

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2546 หมายถึง หลักสูตรที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตครุของสถาบันราชภัฏ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 ใช้เวลาเรียน 5 ปี มีลักษณะเป็นชุดวิชาตามกลุ่มวิชาต่าง ๆ 4 กลุ่มชุดวิชา และมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุในโรงเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมในชุดวิชาต่าง ๆ และชุดวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยกำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุเต็มรูป เป็นเวลา 1 ปี ในชั้นปีที่ 5

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุ หมายถึง การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติงานครุตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2546 ได้แก่ งานศึกษาผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การบริหารงานโรงเรียน งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาชีพครุ

3. โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ตามมาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุที่จะรับนักศึกษาสาขาการศึกษาที่เรียนตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2546 เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุ

4. มาตรฐานโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครุ หมายถึง ข้อความที่นักศึกษาต้องผ่านการประเมินในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านผลการร่วมพัฒนาวิชาชีพครุของโรงเรียน กำหนดเป็นมาตรฐาน 7 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้

5. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการศึกษารินท์โรงเรียน วางแผนพัฒนา ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนตามสภาพประชากร และเปรียบเทียบคุณภาพโรงเรียน ก่อนและหลังการพัฒนา ตามวงจร PAOR ของ เกมมิส (Kemmis) และ แมคแท็กการ์ (McTaggart) โดยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุ ได้แก่ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนគรมราช ผู้บริหารและครุผู้สอนของโรงเรียน